

A HÖÖK álláspontja a mesterséges intelligencia felsőoktatásban való használatának szabályozásáról

Preambulum:

2022. novembere óta rohamosan fejlődnek a mesterséges intelligencián alapuló eszközök, ezáltal fokozatosan erősödik a felsőoktatásra gyakorolt hatásuk is, ezért egyre fontosabb, hogy a mesterséges intelligencia felsőoktatásban betöltött szerepe definiálva legyen. A HÖÖK meggyőződése, hogy ebben a legcélravezetőbb megközelítés, ha a mesterséges intelligenciára eszközként tekintünk, amelyet be lehet építeni az oktatási és tanulási folyamatokba. Azonban, ahogy minden eszközre, úgy a mesterséges intelligenciára is igaz az, hogy a felhasználón múlik, hogy pozitív vagy negatív hatást fejt ki. Ezért a HÖÖK szükségesnek tartja, hogy a mesterséges intelligencián alapuló eszközök felsőoktatásban történő felhasználásának egyértelmű szabályai legyenek, amelyek támogató környezetet teremtenek az ilyen eszközök felelős felhasználásához. Az alábbiakban összegezzük azon javaslatainkat, amelyek meglátásunk szerint hozzájárulnának egy ilyen szabályzati környezet megalkotásához.

HÖÖK javaslatai a mesterséges intelligencia felsőoktatásban való használatát illetően

1. a szakdolgozatokra vonatkozóan legyenek egyértelműen tisztázva a mesterséges intelligencia segítségével készített részek hivatkozásának szabályai az intézményi Tanulmányi- és vizsgaszabályzatokban;
2. valamennyi kötelező tantárgy első előadásán legyen bemutatva, hogy az adott tárgyra vonatkozóan melyek a mesterséges intelligencia használatának javasolt határai;

3. az intézmények indítsanak bevezető kurzust, melynek keretein belül megtanítják az adott tudományterület AI lehetőségeinek effektív és etikus használatát;
4. a felsőoktatási intézmények valamennyi tevékenységük (oktatás, kutatás, ügyvitel, stb.) kerüljék a mesterséges intelligencia tiltását;
5. a felsőoktatási intézmények törekedjenek azon számonkérési formák előtérbe helyezésére, amelyek készségeket és a tudományterület megértését helyezik előnybe a lexikális tudással szemben;
6. az ESG irányelveinek megfelelően legyenek a hallgatók számára egyértelműek a mesterséges intelligencia használatára vonatkozó szabályok az intézményi Tanulmányi- és vizsgaszabályzatokban, amelyeket kizárólag felmenő rendszerben lehet módosítani;
7. az alábbi intézményi szabályzatok kerüljenek felülvizsgálatra a mesterséges intelligencia használatát illetően: Térítési- és juttatási szabályzat, Tanulmányi- és vizsgaszabályzat, Oktatói munka hallgatói véleményezésének szabályzata, Etikai és Fegyelmi szabályzat, Adatkezelési szabályzat;
8. az Oktatói munka hallgatói véleményezése térjen ki a mesterséges intelligencia oktatásba való beépítésének hatékonyságára;
9. a felsőoktatási intézmények biztosítsanak hozzáférést a képzés során használatos mesterséges intelligencia eszközökhöz;
10. a felsőoktatási intézmény szervezzen továbbképzést az oktatók számára a mesterséges intelligencia oktatásban való felhasználását illetően.

Indokolás:

Meggyőződésünk, hogy a mesterséges intelligencián alapuló eszközök használatának teljeskörű tiltása kontraproduktív lenne, mivel a munkaerőpiacon is erőteljes hatást gyakorol a mesterséges intelligencia fejlődése, ezért a munkáltatók oldaláról hamarosan elvárás lehet az ilyen eszközök ismerete. Javasoljuk ezért, hogy ha átfogó szabályozás születik ezen a területen, akkor az mindenképpen arra ösztönözze a felsőoktatási intézményeket, hogy az oktatási és tanulási folyamatok minél több fázisába építsék be a mesterséges

intelligencián alapuló eszközök használatát. A mesterséges intelligencia képzések tartalmába való beépítése teremthet olyan helyzeteket, amelyekre egyes intézményi szabályzatok pillanatnyilag nem terjednek ki. Szorgalmazzuk ezért, hogy a felsőoktatási intézmények számára legyen kötelező frissíteni a releváns szabályzatokat, különös tekintettel a tanulmányi- és vizsgaszabályzatokra. Meglátásunk szerint a hallgatók átfogó és világos tájékoztatására irányuló kötelezettségeket prioritásként kell kezelni ezek megalkotásakor. Javasoljuk, hogy az oktatók legyenek kötelesek a kurzusaik követelményeinél egyértelműen közölni, hogy milyen módon lehet felhasználni a mesterséges intelligencián alapuló eszközöket, illetve hogy adott év további részében ne változtathassanak. Kiemelten fontosnak tartjuk, hogy egységes szabályozás vonatkozzon arra, hogy mely esetekben minősülhet plágiumnak a mesterséges intelligencia segítségével alkotott szöveg.

A mesterséges intelligencián alapuló eszközök képzésekbe való beépítésekor előtérbe kell helyezni azt, hogy valamennyi hallgató egyenlő eséllyel férhessen hozzá azokhoz. Léteznek olyan eszközök, amelyek funkciói egyes képzésekben jelentősen javíthatják annak színvonalát, ezek azonban gyakran nem vehetőek ingyenesen igénybe. Javasoljuk ezért, hogy ha egy intézmény olyan eszköz használatát integrálja egy képzésébe, amely használata teljes egészében, vagy csak bizonyos funkciói tekintetében előfizetéshez van kötve, akkor a felsőoktatási intézmény legyen köteles minden érintett hallgatónak biztosítani a hozzáférést. Az, hogy az intézmények a képzéseik szempontjából legkedvezőbb eszközök használatára ösztönözzék a hallgatókat adatvédelmi szempontból is nagy jelentőséggel bír. Szorgalmazzuk, hogy a felsőoktatási intézmények folyamatosan monitorozzák, hogy mely mesterséges intelligencián alapuló eszközök felelnek meg az adatvédelmi szabályzataiknak, és tájékoztassák erről a hallgatókat, hogy a lehető legbiztonságosabban használható eszközöket vegyék igénybe. Javasoljuk továbbá, hogy a felsőoktatási intézmények dolgozzanak ki stratégiákat a képzés során történő mesterséges intelligencia használat

hatékonyságának rendszeres ellenőrzésére, amelyek minden esetben tartalmazzák a hallgatói visszajelzéseket is.

Meggyőződésünk hogy ahhoz, hogy a lehető legmagasabb színvonalon beépülhessen a mesterséges intelligencián alapuló eszközök használata az oktatási és tanulási folyamatokba arra van szükség, hogy mind a hallgatók, mind az oktatók felhasználói készségei fejlődjenek. Javasoljuk ezért továbbképzések indítását oktatók számára arról, hogy az oktatásba és a számonkérés során milyen formában építhetők be a mesterséges intelligencián alapuló eszközök, a hallgatók számára pedig olyan kötelező bevezető kurzusok indítását szorgalmazzuk, amely során elsajátíthatják ezen eszközök hatékony és felelős használatát.